

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetések arszabály szerint.

A katolikus sajtóért.

Köteteket írhatnánk katolikus sajtónk hiányairól, köteteket azon eszközökről, melyeknek segítségével e sajtót terjeszteni lehetne. Az ébredés korának lelkesedése talán fölöslegessé teszi e munkát. A katolikus sajtónak kötelességtudó, a nélkülözésekkel küzdő munkásai erőt merithetnek e lelkesedésből, mert érdektelen meggyőződésükben és hitünkben a mi igazságainkért folytatott harcaik jutalmát hallják, és érzik e lelkesedésben megcsendülni. Lehet, hogy a nyugodtabb, az anyagi gondoktól mentesebb jövő ígérését is olvassák a lelkek egyre hangosabb megnyilatkozásaiban. Es ezt sem vehetjük rossz néven. A különleges hivatások kettős oldalának szükséges összhangja és a közös emberei hivatásnak éppen vallásunk által is tanított kettős irányzata egyaránt igazolják e reményt.

De e reményt hagyjuk meg reménynek addig, míg erkölcsi harcaink diadalából önként nem fakad a forrás, melyből az anyagi gondokra is orvoslás bugyog.

Nem erről kell most írni a hírlapokban. Az orvos az ébredő betegnek gyógyszerert nyújt, nem pedig kér tőle. Pedig épen a katolikus sajtó kérkedhetik ma még azzal is, hogy az ébredő beteg társadalom filléireivel iparkodik megerősíteni azt, aminek becsületesen felfogott hivatása magasabb az anyag nyavalyáit gyógyító orvosokénál is. A katolikus sajtóegyesületbe befolyó összegek az erkölcsi betegségek ellen folytatandó harcok segédcapatai.

De vajjon olyan segédcapatok-e ezek, melyek még ha kiapadhatatlannak is, biztosítják a feltámadt lelkesedés életét, biztosítják e lelkesedésnek különösen terjedését, ami nélkül, féltő, hogy a lelkesedés műve, csak pillanatnyi feleszmélés. Utánna mélyebb lesz az álom, s az orvos modern Szi-zifusként újra kezdheti a munkát, egyetlen segédeszközben reménykedve csak, magában a természetben, igazságaink letagadhatatlan jellegében. Es ebből a szempontból akarok foglalkozni a katolikus sajtóval; mert tudom, hogy az imént leirt hasonlatlalt utaltam a legnagyobb veszedelemre, mely eddig a katolikus sajtó terjedését meggátolta, fenyegeti mindig s ha gondosan körül tekintünk

azon tapasztalatra kell jutnunk, hogy még ezentul is fenyegetni fogja. Az igazságunkban való bizakodás fenyeget. Es ez a mi hibánk. Az orvosnak kötelessége néha a természetre bizni betegét, de az erkölcsi igazság nem engedi ezt meg a beteg társadalommal. Es ha mégis megteszszük, nem e bünteteskép fordul el tőlünk?

A katolikus sajtóegyesület megszerzi az eszközöket a katolikus sajtó megerősödéséhez. Első sorban is azonban a katolikus sajtó terjesztéséhez kell támaszul szolgálnia. Alapja kell, hogy legyen annak, aminek megvalósításáról évek óta tanakodnak már, de a gyakorlatban érte semmit, nyugodt lelkiismerettel mondhatom, semmit sem tettek. Az eszme csirájában meg van régóta, de a ránehezdő valami napfényre törni nem engedi. Ez a katolikus kelportázs.

Igaz, hogy például az Uj Lap terjesztésénél e tekintetben mintha valami előhaladást mégis megállapíthatnánk, de ez a valami még mindig semmi. Semmi pedig azért, mert három város kivételével, ahol a lapnak helyi mellékletei vannak, nincs szervezett terjesztés. Pécsent, Székesfehérvárott, Esztergomban is a helyi mellékletek határozott és különleges jellege, ezen mellékletek érdeke, s a kiadás és szerkesztés körül csoportosuló lelkesedése az, ami ellenállhatatlanul hódít. De még itt is küzdeni kell a kelportázs szervezetlensége miatt, aminek oka az is, hogy az ellenséges irányzat szervezett kelportázsa a mi irányzatunk ócsárlását hívja segítségül, s erre alkalmas médiumokat talál az elárúsítónak biztosított magas haszon révén. A magas haszonnal elcsábítja, az ócsárlással elijeszti a katolikus lapok terjesztésére vállalkozó ugynevezett rikkancsokat.

Ez a lényeg, ezt kell megtanulnunk. Kitartást, de ami a fő, bátorságot a terjesztésben. Enélkül, bármennyit adakozzanak is a sajtóegyesületnek, a tőke erkölcsileg holt tőke marad. Pénzhalmaz, amely inkább az elbizakodás tértelenségére ringat; mert ezen pénz is csak akkor lehet alapja a kath. kelportázs szervezésének, ha a terjesztéshez szükséges kitartás és bátorság kezeibe kerül.

Sokszor elgondoltam, mi az oka annak, hogy a katolikus sajtó a katolicizmus hatalmas és messze kiható erkölcsi erejének dacára sem

terjed? Pedig ez a sajtó mohón kívánta az anyagi áldozatokat is. Nagyon egyszerű az ok. Munka nélkül, az igazságban bizakodva várták a terjedést. Ugy voltak és ugy vagyunk még ma is, hogy szívesen adnak tőkét a fentartáshoz, de a tőke erkölcsi kamatoztatásával nem törődnek.

Megengedem, hogy kellemetlen igazságot állapítok majd meg, de ezért ügyszeretetem miatt nem érdemlem meg a neheztelést. A katolikus sajtó egyesület körül kibontakozott üdvös lelkesedés, az egyesület érdekében kifejtett önfeláldozó, ki kell jelentenem önzetlen munkával nem mutathattak volna-e föl több eredményt?

Aki a katolikus sajtó apostolának szegődött, minő üdvös munkát művelne, ha csak egy-két előfizetőt szerezve maga mellé a katolikus lapnak. Es ezt megteheti a fent említett kitartás és bátorság révén. Hogy mi lenne ennek az eredménye?

A Bácskai Naplót veszem például. Megyei előfizetőinek száma egyszerre megkétszereződne. Es ezt elérhetnék egy szórakozás közben bátran kimondott biztatás, egy baráti rábeszélés, de meg a társas érintkezés közben felmerülő száz meg száz alkalom megragadásával. Az Alkotmánynak e révén ma már virágoznia kellene. Ne mondja senki, hogy ez lehetetlen: hanem ehhez őszinte meggyőződésből fakadó, bátor ügyszeretet kell. Még az sem. Egy kis őszinte jóakarát, az újságolvasás mai korában. Es aminő igazak báró Hornig szavai, hogy azon irányzatnak, melynek nincs sajtója, nincs létjogosultsága, épen olyan igaz, az is, hogy amely irányzat sajtójának nincsenek bátor terjesztői, az az irányzat nem győzdelmeskedik.

Azt hiszem, nem teszem ki magam félreértésnek, ha ezek után megkérdem: nem lett volna-e máris nagyobb eredménye a katolikus sajtó pártolása körül kifejlődött buzgalomnak, ha ezen irányban tör előre, mint a sajtóegyesület érdekében folyó mostani mozgalomnak? De igen. A sajtóegyesületnek meg van a szép hivatása, de amit mondtam, az a lényeg. A sajtó egyesület biztosítja a fenállást, de mit ér az a fa, melynek gyümölcséhez hozzá nem férnek? Es ha hozzáférhetővé tennék a gyümölcsöt, ez meghozná a fenntartási, ápolási költségeket is.

Egyetlenegy előfizetőt szerezzen mindenki s jó munkát végzett.

Természetes, hogy ezen ügyet száz más oldalról is meg kellene világítani. A katolikus sajtó beléletének, a közönséghez való viszonyának vannak javítandó hibái, pótlendő hiányai. Ezekről beszélni időszerűtlen és e pillanatban fölösleges. Mai alakjában is van már olyan, hogy a bátor terjesztőknek nincs mitől tartaniok apostolkodásukért. Hogy előítéletekkel kell megküzdenniük? De ha nem ápolnák tudatosan ezen előítéleteket, a kath. sajtó érdekében kifejtett bátor munkásság nemcsak hogy érdem nem volna, de szükség sem volna rá. Az előítéletet a megvakítottak az előttük ismeretlen sajtó ellen táplálják, ha megismernék az ismeretlent, látni kezdenének és helyesen ítélni.

En az elmondottakat látom első kötelességnek.

Dugovich Imre.

Ismétlők oktatása.

Az 1868. évi 38. t. c. 48. §-a a 6-15 éves tankötelesek oktatását két részre osztja. A 6-12 éves tanköteleseket mindennap 13-15 éves tanköteleseket pedig a hét bizonyos napjain kötelezi az iskolába járásra.

A törvény inteniója és világos rendelkezése szerint az ismétlő iskolába csak az a 13-15 éves tanköteles gyermek lenne felvehető, aki a 6-12 éves tankötelesek számára előírt tanfolyamot elvégezte. Ez sajnos, nincs így. A statisztika mutatja, hogy milyen nagyszámu tanköteles gyermek esatangel szerte az országban mindenféle nevelés gondozás és tanítás nélkül, egyszerűen azért, mert nincs számokra elegendő iskola, más része azért, mert még mindig nem veszik komolyan a tankötelesek beiskolázására vonatkozó törvényes intézkedéseket; sok helyen a sógorozás és komázás folytán nem hajtják végre különösen az ismétlő tankötelesekkel szemben. Ha mélyebben és behatóbb tekintjük meg ezt a szomorú jelenséget és foglalkozunk ezzel a kérdéssel, akaratunk ellenére is fel kell fedeznünk ezekkel a visszaélésekkel szemben azt, hogy a gondolkodni kezdő és tudó, ismétlő iskolák látogatására utalt tanköteles gyermekek sem valami nagyon rokonszenveznek a tanítás ezen szervével. De hát miért? Azért, mert az ez idő szerint meglevő mindkét nembeli gyermekek számára fennálló ismétlő iskolák legnagyobb részében semmi újat nem tanulnak, azokban csak a mindennapi tanköteles korukban megtanultakat ismétlik, az efféle eljárásnak semmi képező hatása nincs és vonzó ereje sem lehet az ismereteiket és tudásukat szaporítani vágyó és akaró tanköteles gyermekekre. Ez a magyarázata annak a parányi részben jogosult animozitásnak, ami a törvény által az ismétlő iskolák látogatására utalt tanköteles gyermekeknél meg van.

Ezen bajon nagyon segítettek az eddig rendeletileg életbe léptetett gazdasági ismétlő iskolák és fognak segíteni a most már törvényileg szervezendő hasonrangú intézetek.

A 80-as évek vége felé Heves vármegyében beszélgettem az ismétlő oktatásnak abban az időben csak egy helyen próbaképpen leendő ilyen módon való átreformálásáról. Azóta sok helyen megvalósultak, beváltak, áldásosan munkálkodnak. A népoktatásügy ezen tagozata munkájának, a népoktatás valamint közgazdasági tekintetből megbecsülhetetlen értékét Gróf Apponyi Albert közökt tásügyi miniszterünk is belátta; fennmaradásukat örök időkre törvényhozásilag biztosította. Ové az érdem, no még azé is, aki ezt nem is olyan régen felszínre hozta.

Nem régiben a „Magyarország“ közgazdasági rovatában „Iparosképzés“ cím alatt az alább következő közleményt olvastam: Fodor Gyula Zoltán fővárosi ipariskolai ta-

nító, ki az asztalos mesterséget megtanulta, azzal a kérelemmel fordult a székesfőváros tanácsához, hogy bizza meg egy létesítendő faipari tanműhely (asztalos) szervezésével s felállításával. A tanműhely főleg a polgári és a középiskola felsőbb osztályainak növendékeit foglalkoztatja s ezekkel akarná a műasztalosságot megkedveltetni.

Nem tudom, mikor, hogyan, mily formában és mily méretben gondolja Fodor Gy. Zoltán ur, nagy figyelmet érdeklő eszméjét megvalósítani és hogy lehetne-e és kívánatos volna-e, a közleményben megnevezett iskolákat látogató tanulók számára ennek a tanműhelynek beállítására és felszerelésére, de hogy feltétlenül kívánatos volna efféle intézményeknek, legkivált nagyvárosokban, az ismétlő iskolákkal, helyesebben az ismétlők oktatásával kapcsolatban való létesítése: az kétségtelen.

A legtöbb iparágnál egész helyesen iparostanulóknak csak a 14. életévüket meghaladó gyermekeket szerződtetik. A népiszkola törvény rendelkezése szerint 12 éves koráig kötelesek minden gyermek naponként iskolába járni, ezentul ismétlő iskolai tanköteles lesz valamennyi 15 éves koráig. Már cikkem elején említettem és itt is megismétlem, hogy a gyermekek nem szívesen járnak ismétlő iskolába, mert ott semmi újat nem tanulnak, de ha az ismétlő iskola, illetőleg az ismétlők oktatása ilyenféle intézménnyel kapcsolhatnák össze, más értéke lenne az ismétlő iskola munkájának. Örömmel járna abba az iparos pályára készülő ifjúság s már itt szereznének magoknak ipari pályájuk elsajátításához hasznos ismereteket. Már itt megszoknák és kedvelnék a munkát, ami rendkívül megkönnyítené a munka körükbe való beilleszkedésüket. A legszegényebb szülő is készséggel hozna áldozatot gyermeke érdekében ilyen intézmények létesítése céljából, hiszen annak az átmeneti idő alatt még nevelési szempontból is megbecsülhetetlen nagy értéke lenne. Hány gyermek züllött már el az alatt a két év alatt, amit elemi iskola 6-ik osztályának elvégzése után 14 éves koráig, amikor iparostanulónak elszereződhet, mindenféle felügyelet és irányítás nélkül eltöltött. Ez alatt az idő alatt elkövetett botlások sokaknál egész életükre kihatnak s a helyett, hogy a társadalomnak számottevő értékes munkás tagjai lettek volna: proletárokká válnak. A társadalomnak ez a mulasztása teremtette meg és táplálja nálunk a nemzetközi szocializmust.

Hivatalos állásomból kifolyólag tehát kötelességszerűen foglalkoztam a multban az ismétlő iskolai életnek ilyen módon való reformálásával. Kezdeni Gömör-Kishont vármegyében akartam az új antaltólgyi üveggyár most már állami, iskolájánál. Javaslatot tettem arra nézve a vallás és közoktatásügyi valamint a kereskedelemügyi miniszteriumokban, hogy az ismétlők oktatását egészítsük ki és kapcsoljuk össze üvegfestészet oktatással, amivel abban az időben nálunk alig foglalkozott néhány ember. Hogy áll most ez a szép és hasznos iparág, nem tudom, csak azt állíthatom, ha sikerült volna azt az említett helyen annak idején szerveznem, egy megélhetési forrást nyitottam volna az ott lakó szűkes viszonyok között élő szegény emberek számára s jóval kevesebben mentek volna ki kenyeret keresni Amerikába. Az iskolánál ennek a fontos újításnak a bevezetésére az ottani áldozatkész tényezők bevonásán kívül 600 forintra lett volna szükség. Tulajdonképpen ez volt az indító oka, hogy e tárgyban felterjesztettem a vallás és kereskedelemügyi magyar királyi miniszteriumhoz. Az utóbbi elismeréssel szökt tőrekvéseimről, de sajnálatára a kért segélyt fedezet hiányában nem engedélyezhette. A vallásminiszterium tett-e valami intézkedést, arra most már igazán nem emlékszem, az érdeklődőknek e tekintetben kimerítő tájékoztatást nyújtanak Gömör-Kishont vármegye királyi tanfelügyelőségnek irattárában őrzött iratok. Csekély 600 forint miatt dőlt dugába ez a kísérlet és esett el Kokova környékének szegény népe több ezer koronára rugó állandó évi jövedelemtől.

Fodor Gy. Zoltán ur gondolatának ilyen módon leendő megvalósítása megmérhetetlen erkölcsi és anyagi előnyöket eredményezhetne, nagyon érdemes volna vele behatóan foglalkozni, de csak ahhoz értő és az efféle újításokért lelkesülni tudó emberek bevonása révén a tanügyi kormányzatnak, külön pedig a székesfőváros tanügyi hatóságának. Azt hiszem meg is fogják tenni.

Meszlényi Zoltán.

Kereseti adótárgyalások.

A zombori pénzügyigazgatóság a III. osztályu kereseti adókról elkészült kimutató alapján Szabadka és vidékére augusztus elsején kezdi meg a tárgyalásokat.

A pénzügyigazgatóság a vidékre vonatkozólag a tárgyalások sorrendjét a következőképen állapította meg

Aug. 1. Kunbaja és Bajmok	
község	1-475.
" 3. Bajmok község	476-535.
" 4. " " "	537-595.
" 5. " " "	596 végig.
" 6. Bácsalmás " "	1-80
" 7. " " "	81-140.
" 8. " " "	141-200.
" 10. " " "	201-241.

Kunbaja végig, Bajmok és Bácsalmás nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek.

A szabadkai tárgyalások 11-én kezdődnek. Ezen tárgyalások sorrendjét is közöljük annak idején.

Nyugdíjat kap a munkás!

Megszavazták már — nem nálunk, hanem Angliában.

Angliában a társadalmi reformintézmény már létesült, a parlament egyik újabb ülésén tiz szavazat ellenében elfogadta a munkásnyugdíjakról szóló törvényjavaslatot és ezzel a javaslat végleg keresztülment az alsóházon.

A nyugdíjtörvény a munkások heti keresetét veszi alapul s a nyugdíjösszeg nagyságát ahhoz alkalmazza. Akiknek 12 schillingnél nagyobb a heti jövedelmük, nem részesülnek nyugdíjban.

A nyugdíjjogosultság a 70-ik életévnél kezdődik, amely talán egyetlen, humanitás szempontjából kifogás alá eshető része a törvénynek.

Érdekes megszorító része a törvénynek az ugynevezett jellemvizsga, amely a tárgyalás során szorgalomvizsgává módosult. Észertint a nyugdíjból ki lesznek zárva azok, kik elmulasztottak tehetségeikhez képest és szükségleteik szerint dolgozni. Csak azok a munkások lesznek felmentve, akik 10 éven át, még pedig ötvenedik és hatvanadik életévük között szakszervezetnek voltak tagjai.

Az angol munkásság, bár egyes turbulens elemek ott is akartak zavart csinálni és szitni az elégedetlenséget, nagy örömmel és megnyugvással fogadta a reformot. Az a pár ezernyi szociáldemokrata, mely tengődik csak Angliában: természetesen gunyolódva, kicsinyelve fogadta a nyugdíjtörvényt. Ez könnyen is megmagyarázható. A szociálpolitikai alkotások mind gátjai a szociáldemokrácia terjedésének, — melyre csak nyomorult, szegény és kiszípolozott alsó néposztály a kedvező talaj. Az angol munkásság helyzete tehát fokozatosan javult, ugy hogy mire a szociáldemokrácia eszméi megkedték diadaltkereső utjokat szerte az egész művelt világban: Anglia már „terra incognita“ lett számukra.

A munkásnyugdíj-intézménnyel ismét nagyot lépett előre Anglia és ismét hatalmas gátat emelt a terjeszkedni vágyó szociáldemokrácia árja elé.

Ismerőseink körében terjeszszük a „BÁCSKAI NAPLÓT.“

HIREK.

Tájékoztató.

Július 30. A Petőfi-társaság társas összejövetel, saját helyiségeiben, este 8 órakor.

Augusztus 2. Az ipartestület tancmunkasága az ipartestület helyiségében.

Augusztus 2. A műpártolók körének műkedvelői előadása a kath. legényegylet dísztermében. Utána tánc.

— **A Szent-Erzsébet szoboralapra adakoztak.** Szkala Péter 206 ik számú gyűjtőívén: Szabadkai kereskedelmi és iparbank, 50, Délvidéki közgazdasági bank részvénytársaság 20, Szabadkai takarékpénztár és kereskedelmi részvénytársaság 10, Alföldi bank részvénytársaság 5, Szabadkai takarékpénztár és hitelintézet mint szövetség 5, Polgári takarékpénztár részvény társaság 3 korona. — Mihályeski Mária 22-ik számú gyűjtőívén: Szekenderovics Péterné 3, Tóth Anna 3 kor., Kovács Endréné, özv. Papp Antalné, özv. Krizsmanics J., Páncsics Teréz 2—2 korona, Rómics Jányé, Moravcsik Annuska, Vojnics p. Erzsébet, Buday Zsuzsanna, Papp Katalin, Vörös B. János, özv. Szudarevics Félixné, ifj. Horváth Kálmáné, Sztipics Erzsébet, Pernyés Kálmáné, Dr. N. N., N. N., Milánkovic Simon, Tumbász István, Rieger Odönné, Osztrogonác Katalin, Bukvics Józsefné, Péics Mária 1—1 korona, N. N. 1 korona, 50 fillér, Murányi Viktor 80 fillér, Vörös B. Mátyásné, Sztipics Albert, Vindisch Vilmos, Vidákovic Margit, Kovacsics Viktória 60—60 fillér, Olvashatlan aláírás, Bolvai Lajos, Völgyi Péter 50—50 fillér, özv. Mucsiné, Sztipics Mária, Frank Dezsóné, Koritkó Róbert, Hering Lajos, Ujvári Ferencné, Olvashatlan aláírás, Neoresics Magdolna, Dulics Katalin, Oláh Anna 40—40 fillér, Iktics Péter 30, Kalmár Ferenc 30 Horváth Józse 30 fillér, Nimesevics Anasztázia, Anisics Julianna, Nagy Dezső, Novác Rozália, Rómics Katalin, Bogdán József, Nagy József, Glasz Károly, Sefcsics Mátyás, Nagy Pál, Rostyák Mária, Zelics Magdolna, Jaramovic Lorka, Berey Mártonné, Rajcsics Mária 20—20 fillér, Bába Erzsike 14, Horváth Károly 10, Abraham S. 10 fillér.

— **Plébánosi kinevezés.** Várogy Gyula dr., Kalocsa érseke, Fiedler József, Szabadka szent-Teréz plébániái káplánt kinevezte Paripásra plébánosnak. Szabadka társadalmi ismét egyik közszeretében álló tagját vesztette el, aki a katolikus jótékony egyletekben kifejtett áldásos működésével nagy magá után feledhetetlen emlékezetet. Fiedler József, mint katolikus író is kiváló érdemeket szerzett magának. Ersek urunk elismerése tehát méltó egyházi férfit ért, akit új hivatása körében bizonyára csakhamar az a szeretet és tisztelet fog övezni, amelynek itt örvendhetett.

— **Keresztényszociálizmus Szegeden.** Szeged város józan munkássága végre belátta azt, hogy ha az igazi boldogulás útját fel akarja lelteni, akkor neki a keresztényszociálizmus népművelő zászlaja alá kell csoportosulnia. Román Nándor kerületi titkár Szegeden idők és hatalmas értekezleteken hirdeti a keresztényszociálizmus igazságát, amit Szeged város nemcsak hogy figyelmesen hallgat, hanem valószággal rajongva csoportosul a most már diadalmasan előre nyomuló keresztényszociálizmus lobogója alá. Szegeden is épen úgy, mint más városokban, a vörös csimbók gyalogságának kétségbeesve nézik Szeged munkás társadalmának átalakulását, megkísérlelnék mindent de hiába. Mint ma már mindenütt, Szegeden sem ülnek fel többé az igaz öntudattal bíró munkások a szociáldemokraták szemetes kocsijára. A Somogyi-u. Uveges M. féle vendéglőben jönnek össze a keresztényszociálizmus előharcosai, a kiknek soraiban képviselve vannak kis és nagyiparosok, mezői és iparmunkások, papok és hivatalnokok. Nagy lelkesedéssel folyik a szervezkedés úgy annyira, hogy csak napok kérdése és hivatalosan is megalakul a keresztény szociálizmus szegedi hatalmas egyesülete.

Román Nándor.

— **Hatósági mézárászék.** Ma nyílt meg a hatósági mézárászék. Az üzletajtón árjegyzék mutatta a hus árát. Elsőrendű peccsenye hus egy korona; elsőrendű leves-hus 90 fillér; borjúhus eleje egy korona, hátja egy korona 20 fillér. Zsufolásig tömve volt vevőkkel a mézárászék. Hihetetlenül rövid idő alatt fogyott el egy marha és borjú. És a város, amint mondják rá nem fizetett, jól lehet ma csontot nem is mért a hushoz. A mai jövedelem körülbelül 60 korona. Holnap ismét nyitva lesz a mézárászék. Ha a mézárások ezután sem szállítják le a hus árát, akkor a hatósági mézárászékot állandósítani fogják. Azt hisszük azonban, hogy erre aligha lesz szükség, vagy ha szükség is lesz rá, nem sokáig. A tanács ma kiszámította azt is, minő százalékkal dolgoznak a mézárások. Mert most már e számításnak meg van az alapja. Egy négy méter mézárás marhán a mézárás jövedelme 140 korona. Ez horribilis. Ha ebből 40 koronát levonunk is rezsiköltségekre egy marha után mégis marad nekik 100 korona tiszta jövedelmük. Hát ez egy kicsit mégis csak nagy kamat, melyet a közönséggel fizettetnek meg.

— **A cipész szaktanfolyam sikere.** Lapunk előbbi számaiban híradással voltunk már a nagy küzdelmeken átment cipész-tanfolyam egyes fazisairól, valamint arról is, hogy végre a kereskedelmi kormány áldozatkészsége folytán államilag lett szervezve és dotálva; most meg arról szólhatunk, hogy ezen szaktanfolyam mesterhallgatói milyen lelkesedéssel és kitartással szívják magukba azt a tudást, a minék hova-előbb élvezni fogják áldásos hatását. Az elmúlt héten meglátogatta őket a tanfolyam mellé választott felügyelő bizottság, melynek tagjait egytől egyig meglepte az a szép szorgalom, a minék tanujelét látták. Alkalmunk volt ezen bizottság tagjaival beszélni s örömmel hallottuk tőlük, hogy a legjobb benyomást tették rájuk a tapasztalt dolgok. Érdekes volt látni, mily buzgalommal rajzolgattak már öszbe csavarodó iparosok, mások meg a szabászathoz szükséges problémák megoldásával foglalatzkodtak. A rajzok legnagyobb része hibás lábakból állt, melyekhez a szabásznak különös tanulmányra és kizsámitásra van szüksége, hogy olyan cipőt tudjon készíteni, a mely a szenvedő emberiség lábát ne gyötörje. Az aránylag rövid idő alatt igazán bámulatos haladást lehetett tapasztalni. Az eddig elért eredmények arra engednek következtetni, hogy az öt heti ciklus zárvizsgájával a kereskedelmi kormány kiküldöttje is teljesen meg lesz elégedve. Már előre is gratulálunk a tanfolyamnak a vezetőjének Tóth Lajos polgártársunknak, a ki tudásának javát és lelkesedésének hevét viszi és oltja be hallgatóiba. De elismerés illeti a szabadkai általános ipartestület elöljáróságát is, mely annak dacára, hogy az állam vette ki kezéből ezt az intézményt, mégis magának vallja és lelkesedéssel csüng rajta. Ez az út vezet a hazai iparfejlesztéshez, és ha ezen a csapáson halad tovább, hivatásának egyik feladatát a legfényesebben fogja betölteni.

— **Nagy idők tanuja.** Zentai tudóstónk írja, hogy ott Tóth Károly, uradalmi intéző, volt 48-as honvéd meghalt. Egygyel ismét kevesebb tehát a nagy idők szemtanuiak száma. Az elhunytban Tóth Béla, pancsovai főszolgabíró, édesatyját gyászolja.

— **Községi párt Obecsén.** Az obecsei tarthatatlan közállapotok szanálása végett községi párt alakítását tervezi az ottani intéző körök néhány vezető alakja. Eziránt felhívást is bocsájtottak ki. Programjába a párt a következőket tűzi célul maga elé: 1. A községi költségvetés állandó jellegének biztosítása. 2. A községi elöljáróság és hivatali karnak alkalmas egyénekké váló szervezése. 3. A községi tisztviselők és alkalmazottak fizetésének végleges megállapítása. 4. Utca rendezés. Községi liget helyreállítása, illetve a kérdés végleges megoldása. 6. Közvilágítás. 7. Kórházépítésnek és fenntartásának ügye. 8. Rendészet reformja. 9. Kölesön-conversió, vagy felvétel. 10. az iskolai ügyek.

— **Ada a magyar-szerb távbeszélő hálózatban.** Ada bevonatott a magyar-szerb interurban távbeszélő forgalomba. Onnan beszélgetéseket lehet váltani Belgráddal 3 percenként 2 koronáért, Sabatz, Kragujevatz, Kusevatz, Leskovac, Nis, Obrenovatz, Smédérévo, Parasin, Pozsarevatz, Riákorac, Osupia, Valjevo, Vranja és Jagodina szerb városokkal és viszont 3 percenként 2 K 50 fillérért.

— **Fizetéképtelenség Bácsszentivánon.** Megirtuk, hogy Pfeifer Mihály bács-szentiváni kereskedő fizetéképtelen lett. Eddig mint értesülük 63.000 kor. követelést jelentett be ellene. Aruinak az értékét 14.000 koronában állapították meg.

— **A vasárak leszállítása.** Végre valahára árszállításról is lehet írni. A vas-nagykereskedők elhatározták az árszállítást, bár nem oly nagy mértékben, mert Magyarországon a vasárakat már régebben is leszállították. Az árszállítás 75 fillér. A durva lemez árai változatlanok maradtak, főleg azért, mert ez árut még nagyobbbrészt importálni kell.

— **Városházán meghalt elmebeteg.** Az alkoholizmusnak, a szabadjára bocsátott szenvedélyeknek egyik megőrült áldozatát. Kasziba Jánost vitték be tegnap a városházára, hogy a kórház elmebeteg osztályába helyezték el. De mert itt nem volt hely, vissza kellett őt a városházára vinni, ahol ma éjszaka meghalt. A rendőri boncolást ma délután foganatosították.

— **Lókdítés.** A szegedi rendőrség ma táviratilag értesítette rendőrségünket, hogy Szegeden Mészáros Jánostól két lovat, Szőreg Gerliczy Félixől két lovat és egy kocsit loptak el.

— **Az álmodó vasutas.** Tordáról írják ezt a megtörténtnek állított józú apróságot: A gyérisi vasuti állomás portása nem valami istenes ember, meg hát foglalkozásánál fogva is keveset jár szegény templomba s majdnem el is szokott a látásától. Közlebről rávette a lelkész és bevitte az istenházába istentiszteletet hallgatni. A portást azonban, mivel agyon volt fáradva, a templomi orgona méla bugása hamarosan elaltatta. Csendesesen szuszog és békésen álmodik emberünk, amikor az Urfelmutatás vékony ezüst csengettyűje megszólal. Portásunk álomban vasuti harangjelzésnek vélte a csilingelést és elkezdett kiabálni: „Virágosvölgy, Apahiba, Kolozsvár, Budapest felé tessék beszállani!” A templom áhitatos népe oda volt a csodálkozástól és felköltötte álmából a vasutat, ki mikor felébredt, még mindig kábult álmodozással — a fáma szerint — kiáltott fel szeméit dörzsölgetve: „... Na, de ennyi utas is rég nem volt a II-os osztályu váróteremben!”

— **Emésztési zavar tüdőbajosoknál** egyike a legkellemetlenebb komplikációknak. Ezen betegek, kik a legjobb táplálkozásra vannak utalva, az étvágy megszűnése nagyon megdölgendő körülmény, melynek folytán a különben jó eredménnyel használt creosot-készítmény, mely a gyomrot megterheli és kellemetlen ízű, a beteg által nem szívesen vették. Szerencsére létezik egy creosot-készítmény, mely mindezen kellemetlen bajokat elmulasztja. A „Sirolin-Roche“ nem zavarja az emésztést s kellemes ízű fogva étvágytalan betegek is kedvelik. A gyomor működésére a legjobb hatással van. Kapható minden gyógyszerárban.

Felkérjük tudósítóinkat és mindazokat, akik lapunkkal levélileg óhajtanak érintkezni, hogy ezentul lapunknak szánt leveleiket így címezzék
SZÖVETKEZETI NYOMDA
és
HIRLAPKIADÓ VÁLLALAT
SZABADKA.

A t. szülők s a főt. klérus szives figyelmébe!

SZENT IMRE-INTERNÁTUS SZABADKÁN.

Szülői házon kívül tanuló ifjak számára már a múlt tanév óta fennáll s állandó tanári felügyelet mellett katolikus, hazafias nevelést nyújt az ifjuságnak.

Kényelmes, egészséges emeletes épületben van egynegyed hold akácokkal befásított udvarral.

Az évi díj: 500 korona.

A városban főgimnázium, felső kereskedelmi iskola és polgári iskola van s így mind a három intézetet látogató növendékek fölvétetnek.

Jelentkezni lehet augusztus 1-ig.

Prospektust készséggel küld

424-34

Hervanek Ödön

főgimn. hittanár, intézeti igazgató.

Szilánkok.

Közli: **Bajmoki.**

= Németországban az esernyő 1730-ban kezd először szerepelni. Azóta a német doktorok kiegészítő része, épügy mint a szemüveg és a tobákszelence.

= Volt idő, mikor bitófa alá állították azt, aki inget, mint szükségtelen fényűzési cikket, mert hordani. Mikor a középkorban a francia papok booskor helyett papucsot kezdtek hordani, a pápák sokáig ellenezték. I. Jakab angol királynak egyetlen pár fehér harisnyája volt, azt is miniszterének kölcsönözte, mikor ez a francia követet fogadta. Boleyn Anna büszkélkedve emlegette, hogy a király egy pár strimflivel ajándékozta meg.

= Hahn-Hahn Ida grófnő azt mondja: a szép nőknek örök időktől fogva előjoguk volt arra, hogy ostobák legyenek. Ez nagy gorombaság és sok valószínűséggel arra mutat, hogy tükrével nem volt megelégedve.

= Az elmés Börne mondja: az arisztokraták szeretnek fürödni, de nem látszik meg rajtuk. A jellem hibáit viz nem mossa le. — De van ám azért kivétel is!

= Az utazás tanít meg szeretni otthonunkat, s Dante nagyot hibázott, mikor poklából az otthon hiányát kifelelte.

= Szt. Agoston négy évtized alatt 1130 művet írt. Ez olyan nagyszerűség, melylyel szemben a némaság a legméltóbb himnus.

= Csak két forrás nem apad ki soha, az isteni irgalom és a mi könnyeink forrása.

= A szt. Pál székesegyház kupolája Londonnak koronája. Tervezője, Wren Kristóf, a templom sirboltjában fekszik. Sirját ez az egyszerű felirat ékesíti: „Keresed emléket? Tekints körül!”

= Az ember elrejt az életben örömet, bánatát; de ha fényes vagy szegényes fekhelye szólni tudna, elmondaná a kinzó álmok történetét, az öntudatlan sóhajok indokát. Ez pszichologia!

= Vannak gondolkodó emberek, akik úgy tesznek, mint a csalogányok, melyek, ha nagy a láрма körülöttük, mélyen elhallgatnak.

= Az embereket ép olyan nehéz boldogokká, mint könnyű őket boldogtalanokká tenni.

Egy csendőr halála.

— Agyonszurta az őrsvezető. —

Zentai tudósítónk írja: Megrendítő tragédiának színhelye volt tegnapelőtt délelőtt a Gyenesek során a csendőrök közelében levő korcsmahelyiség. Galsik Tamás csendőr 16 órai szabadságot kapott felebbvalójától, Török András őrsvezetőtől. Galsik a szabadságát arra használta fel, hogy elment a közelben levő korcsmába és mulatni kezdett.

Mulatott pedig a kapott szabadságon tul jóval. Ugyannyira, hogy Török őrsparancsnok megsokálva a dolgot, előbb egyik próbacsendőrt küldte érte, hogy Galsik jöjjön az őrsre, mert már jó ideje átkellett volna venni a szolgálatot. Erre azonban Galsik mit sem adva, tovább mulatott. Később az őrsparancsnok maga mellé vevén

a próbacsendőrt, elment a korcsmába, hogy a kötelességét és parancsot nem teljesítő csendőrt letartóztassa.

Az ott levők állítása szerint Galsik ekkor már annyira berugott, hogy semmit sem tudott magáról. Az őrsparancsnok pedig felszólította, hogy kövesse őt az őrsre. Galsik azonban tehetetlen lévén, a parancsnak nem birt engedelmességet. Ekkor az őrsvezető kiadta a parancsot a próbacsendőrnök, hogy bilincselje meg Galsikot. Galsik ekkor már némileg magához tért és ennek ellene akart szegülni.

Ezen ellenszegülés alkalmával történt, szemtanuk állítása szerint, hogy Galsik megfogta felebbvalójának szolgálati fegyverét mit a katonai fegyelem legszigorubbán büntet — és vele tusakodni akart. Török őrsvezető pedig erre kiszabadította fegyverét Galsik kezéből és azt Galsik hasába szurta. Galsik pár perc múlva a tett színhelyén kiszvedett.

Holttestét tegnap este hozták be a felsőtemető hullaházába. Boncolása ma délelőtt fog megtörténni. Az esetről táviratilag értesítették a budapesti hadbírószágot, melynek tagjai már tegnap megérkeztek, hogy a boncolás megtörténte után vizsgálatot fognak tartani annak megállapítása végett, hogy Török jogosan használta-e fegyverét Galsikkal szemben avagy nem.

Ne járjunk olyan söracsarnokokba, vendéglőkbe és kávéházakba, hol a BÁCSKAI NAPLÓT nem találjuk.

Gyilkos villám.

— Agyonsujtott pásztor és juhnyáj. —

Oriási zivatar lepte meg Bodajkot és környékét a napokban. Amilyen örömmel fogadta az esőt a föld népe, olyan végzettsé vált a zivatar a klosterneuburgi kanonokrend mecsérpusztai birtokán legeltető juhászra és a nyájára.

Mindenki ijedten menekült a vést sejtető felhők és menydörgések elől, mezőn dolgozók igyekeztek buvóhelyet találni, csak a juhász nem birta betereni 200 birkából álló nyáját. Mikor az eső zuhogott, meg akarta magát vonni egy fa alatt, ami vihar idején legszerencsétlenebb gondolat. Pár pillanat múlva vakító fény vette körül, de a dörgést, mely a rásujtó villámra következett, már nem hallotta: a villámcsapás megölte őt is, kutyáját is, a 200 birkát is. Másnap reggel az arramenők megdöbbenve látták a megszenesedett holttestet és az odaveszett juhnyáját, a melynek már a bőre sem juthat zsidókézre, ugy odaégett.

A szerencsétlen juhászt a pusztabeli nép nagy részvéte mellett temették el.

!!!ADÓSOK, HITELEZŐK!!!

Most jelent meg

az új végrehajtási törvény ismertetője.

Ára 40 fillér.

Kapható: HEUMANN MÓR könyvkereskedésében SZABADKÁN.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Bűnügyi főtárgyalások. A szabadkai kir. törvényszék által főtárgyalásra a következő bűnügyek tüzetek ki:

Julius hó 27-én: Sztojko Erzsébet lopás büntette, Grünwald Sándor család büntette, Vukovics Máté lopás büntette, Csupits Gergely összbüntetés kiszabás, Szemányi József összbüntetés kiszabás.

Julius hó 29-én: Tóth Anna lopás büntette, Balázspiri János lopás büntette, Csipáki János Lajos lopás büntette, Likár Mihályné magzatelhajtás büntette.

REGÉNY.

KLEOPATRA.

Este, nyolc óra felé, — akkor a legarisztokratább családok is öt órakor ebédeltek, — Kamuczen Baktófnénél jelentette magát.

Látogatásra készül a nagynéni, jegyezte meg Kleopatra.

— Nos, kisasszony, megegyeztünk holnapra? kérdé a tiszt leülve.

— De nem, uram. Sem a nagynéném, sem én nem akarunk hasonló élvezetekben részesülni.

Kamuczin elcsodálkozva emelte föl a szemöldökeit.

— Ezt mondtam volna meg előbbi találkozásunkkor is, ha időt enged, folytatta Kleopatra komoly ingerkedéssel, amiközben arcának egyetlen izma sem mozdult meg.

— Még sem sajnálhatom, hogy itt vagyok, szólta a fiatal tiszt, meghajtva magát; hogy bebocsátást nyertem önhöz, ez bőven kárpótól . . .

— Fáradozásaiért, végezte Kleopatra a legnagyobb közömbösséggel.

— Kisasszony . . . kisasszony, hallgasson meg és kérem, gunyolódás nélkül. On Szentpétervárnak legszebb hölgye, én vagyok a legcsunább testőrtiszt.

— Oh, nem! Razumoff csunább önnél.

— Azt hiszi! En nem ugy látom.

— Nincs értelmes arca.

— Köszönöm, folytatta Kamuczin udvariasan. Végre köztünk, a Venus és Vulkan között nagy a távolság; de a mitológia szerint ezen távolságot is megszüntethették. Igaz, hogy a hasonlatom . . . De végre . . .

— Bocsásson meg, de nem ismerem a mitológiát, szólta közbe a fiatal leány.

— On imádatraméltó, kiáltott föl Kamuczine lelkesedéssel. On mellett ostoba vagyok! Es ime, ha beleegyeznek, ismételjék a százszor szép és szörny meséjét; szerelmem minden hiányzó képességeimet megadja, ha elfogadja a kezemet.

Kleopatra lelkében megrendült. Tehát házassági ajánlat akar ez lenni? Huszonegy éves már elmúlt, s életében most először kéri őt feleségül egy férfi. A szívében valami hálafélét érzett irányában.

— Vagyonom nincs, folytatta Kamuczin, de önnek sincs több; de ha ön szépségénél fogva nélkülözhetetlen az udvarnál, engem meg az én, . . . hogyan is mondjam csak, . . . az én bohóckodásom tesz nélkülözhetetlenné. On és én szövetkezve nagyon hatalmasak lehetnénk! Mit szól ehhez? Vajjon mi ketten nem vihetnénk-e véghez rendkívüli dolgokat? Nekem, az ön iránt érzett szerelmem erőt ad ehhez.

— Különös, gondolta Kleopatra, ebben a pillanatban nem is csunya. Hát igaz lenne, hogy a szerelem átváltoztatja az embereket? A lány oly figyelemmel nézte a tisztet, hogy ez már reménykedni kezdett.

— Beleegyeznek ugy-e bár? folytatta élénken. Felforgatjuk a világot! A palota ócskaságai új dolgokat látnak majd. Fel kell őket frissíteni; amint ön is tudja, csak szórakozás után epekednek. Hát majd mulatgatjuk őket. Mert ön nagyon erős, tudja ezt? Nem csak azért, mert szép, mint a ragyogás, hanem azért is mert bámulatos akaratereje van, lobbantani ön iránt szerelmemre.

— On kitalálta ezt? kérdé Kleopatra büszke mosolylyal. A többiek ostobának hisznek.

— Annál rosszabb rájuk nézve, felelt Kamuczin gyorsan; majd észreveszik, mennyiökbe kerül, hogy nem ismerték önt meg. Ugy-e bár igent mond? (Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenet.

Bajmoki. Köszönjük a szives megemlékezést. A rovatot állandósítani óhajtánánk, ha volna, aki tudományostárában böngészve, jegyzeteit rendszeresen rendelkezésünkre boocsátaná.

NŐI FELSŐRUHA VARRÓ ÉS SZABÁSZATI TANFOLYAM.

Alulírott ez uton is értesítem a tisztelt szülőköt, hogy 1908. évi szeptember hó 1-én kezdődő — 10 havi tartamu — Szabadkán, IV. kör, Mátyás-utca 46-ik szám alattlakásomon

női felsőruha varró és szabászati tanfolyamot

tartok az alábbi feltételek mellett:

1. A tanfolyam kezdete 1908. évi szeptember hó 1-én leendő és tart 1909. évi június hó 30-ig, melynek megszakítás nélkül való elvégzése kötelező.

2. Beiratkozni lehet a tanfolyamra 1908. évi augusztus hó 20-tól kezdve lakásomon naponta délelőtt 8—10 óráig és délután 4—6 óráig.

3. A tandíj 120 korona, melynek fele a beiratkozás alkalmával, másik fele 1909. évi február hó 1-én fizetendő. Azon növendék, aki a tanfolyam első két hónapján át résztvett a tanfolyamon, a második félévi tandíjat az esetben is megfizetni köteles, ha a tanfolyamról — igazolt betegség esetét kivéve — elmarad.

4. A növendékek a női ruha varrás, díszítés és szabásban gyakorlati teljes kiképzést nyernek, s alulírott a tanfolyam végén alkalmas fog nyújtani a szülők és érdeklődőknek arra, hogy a növendékek kiképzéséről meggyőződjenek.

5. A tandíj a 10 hónapi tanfolyam minden hétköznapján délelőtt 8—11 óráig és délután 2—4 óráig tart.

A mélyen tisztelt szülők és gyámok nagyrabecsült érdeklődését és támogatását kéri

Szabadkán, 1908. július hó 7-én

465—15—3

Özv. Kammerer Féliáné.

Papi ruhák.

Van szerencsém a nagyságos és főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy az őszi és téli időnyre való fekete, színtartó papi szöveteim megérkeztek s azokat üzletemben nagy választékban raktáron tartom s igyekszem úgy mint eddig, ezenül is megrendelőimnek teljes bizalmát és meglegedését kiérdemelni.

Vidéki megrendelésnél elég egy minta reverenda vagy ruha beküldése is; kívánatra azonban *saját költségemen* a helyszínére személyesen kiutazom.

Templomi miseruhák elkészítését, valamint azok javítását is jutányos áron elvállalom.

Üzlet: Nemzeti Casinó épülete mellett levő *Balog György-féle ház*, Vesselényi-ut.

Hadnagy István,
papi és polgári szabó.

195—82

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz
lapunk kiadóhivatala.

Rélay és Benedek

oltáregyleti szállítók
egyházi műiparintézet
Budapest, IV. ker., Váci-utca 59.

Miseruhák, zászlók, lobogók, oltárfelszerelvények, esillárok, keresztúti és oltárképek, valamint mindennemű templom- és kápolna-berendezések előállítására.

Műintézetünk vállalkozik a templomok teljes belső megújítására, stílszerű kifestésére, az oltárok stb. renovalására és aranyozására kedvező feltételek mellett.

Készít stílszerű oltárokat, szószék, gyónószekek és domborművű stációképeket.

Árjegyzéket, költségvetést, mintákat és tervrajzokat készséggel küldünk. 261—28

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes térfűrházhoz (kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
elegető, csak	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20 — K-ért, szintegy szelvényt, turistaként, helyenkamgarul stb. stb. gyári áron küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert pozitívgyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Mintán ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Örökös választék. Mintahú, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

Második kiadás!

Keves röpirat éri Magyarországon a második kiadást. Ezen kevesek közé tartozik a

„SZÓIMÁDÁS.”

című politikai röpirat, mely első kiadásában 120,000 példányban kelt el, s most újabb 15,000 példányban jelent meg.

A „Szóimadás” ára 20 fillér.

10 példány 1 korona 80 fillér.

Kapható: kiadóhivatalunkban.

Keresztény cégek.

Pártoljuk a keresztény kisiparosokat és Kereskedőket.

Abrasich Mihály

bádogos. Szabadka, I., Kazinczy-utca 83.

Dániel A. József

cserepályaharaktára. Szabadka, VI., Harmat-utca 275. Telefonszám 148.

Fekete, Ivandékits és Társai

kézmű- és divatáru kereskedése. Szabadka, VII., Szt-István-tér 10. Telefon, szám 371. Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Filoy Jenő

könyv- és papirkereskedő. Szabadka, I., Damjanich-utca 106.

Fimpl István

cukrász. Szabadka, VI., Deák-utca 3. Telefonszám 206.

Fierst István

cukrász. Szabadka, I., Eötvös-utca 85. Telefonszám 381.

Fuschek Mária

virágkereskedő. Szabadka, I., Egressy-utca 23. szám.

Gálik János

bádogosmester. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 1.

Kovács Béla és Társa

varrógép- és kerékpár-kereskedése. Szabadka, Kazinczy-utca.

Kövecz Erzsi

női kulapárus. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 22.

Mészáros Gábor utódai Blaboly és Társa

vaskereskedő. Szabadka, VI., Deák-utca 15. Telefonszám 72.

Milánkovics András

kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VI., Deák-u. 18. Telefonsz. 377.

Morvai Antal és Novák Mihály

motorerőre berendezett márvány-, mozaik- és cementáru-gyára (VIII. kör, Erzsébet-utca, a vasúti indóházzal szemben).

Milánkovics Simon

férfiszabó. Szabadka, IV., Rákóczi-u. 22.

Szalay Gyula

esztergályos. Szabadka, I., Damjanich-u.

Szombathy Károly

fényképész. Szabadka, VI., Deák-u. 3.

Tumbász Ferenc

kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VII., Szt-István-tér 358.

Turbók József és Társa

egyenruha készítő és polgári szabó. Szabadka, VIII. Szt-István-tér 1.

Maklatur papiros

100 kiló 12 korona

kapható lapunk kiadóhivatalában

Rákóczi-utca 20. szám.

A pécsi országos kiállításon legelső díjjal, állami arany éremmel kitüntetve.

Angster József és Fia

orgona- és harmonium-gyár
PÉCS.

Ajánljuk kitűnő hangú és erős szerkezetű légnymatú (pneomatikai) orgonáinkat igen jutányos áron mellett művészies kivitelben.

Raktáron kitűnő hangú harmoniumok minden nagyságban (170 koronától 1000 koronáig).

Mindennemű javításokat, hangolásokat és átépítéseket olcsón vállalunk.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küldünk.

Alapítottatott 1867. évben. 245—80

Légnymatú és electro berendezések.

Kereskedők

részére szükséges pénztári bárcák 100 lappal, számozva és fűzve 100 darab 16 kor.

Jegyzékek

céglapírat nélkül 100 darabonként 30 fillérért kaphatók a

Szabadkai Nyomda- és

Hírlapkiadó-vállalat

mint szövetkezettél

IV., Rákóczi-utca 20.

Vasbeton és Rabczmunka vállalkozók.

Sürgönycím: VASBETON UDVAR.

Arany érem és diszoklevél.

MORVAI ANTAL ÉS NOVÁK MIHÁLY

motorerőre berendezett márvány-, mozaik- és cementárú-gyárunk

Tűzbiztos falak, mennyezet-szerkezetek vassodrony-betéttel ugynevezett vasbeton, boltozatok, tetők, templomboltozatok, padlózatok stb. előállítására rendszere szerint.

RABITZ-MUNKÁK.

Elvállal beton-esaternázást, betonozást, nedves falak szárazzá tételét, gránit teraszt.

CEMENTOSŐVEK.

Keramit és metlachl lapok.

SZABADKÁN,

a vasuti indóházzal

:: szemben. ::

TELEFON-SZÁM: 238.

Alapított 1890.

Előállít szökőkutakat, fürdőkádakat, víztartók és vizelőket portland-cementből.

Raktár mindennemű műcemet-lapokból 1-6 színben, márvány-, mozaik- és gránit-lapokból.

KŐAGYAGCSŐVEK.

Portland-cement és hidraulikus mész nagyban és kicsinyben.

320-80-57

VAKOLATI KÖPÖR.

Figyelmeztetjük a mélyen tisztelt közönséget, hogy a világhírű eredeti

SINGER varrógépek

csak a cégünkkel ellátott saját gyári raktárainkban kaphatók minden nagyobb városban.

o Határozott gyári árak részletfizetésre. o

Singer Co.varrógép-részvénytársaság
Szabadka, 470-5-4Hus-piac, Deák-utca és Teréz-tér sarkán.
Tisztességes képviselők és pénzbeszedők vidékre felvételnek.**Figyelem!**

Aki bármi ingó vagy ingatlant eladni vagy bérbeadni, venni vagy bérbe venni szándékozik, valamint

pénzkölcsönt

felvenni és adósságokat konvertálni, továbbá magán egyénekről vagy cégekről és vállalatokról

hiteltudósítást

(információt)

beszerezni, továbbá tűz-, jég- és élet-

biztosításokat

kötni,

hirdetéseket

hírlapok, folyóiratok és naptárakba feladni,

cimeket

íratni,

fuvarleveleket

díjtöbblet vagy késedelmi kártérítés meg-reklamálása végett felülvizsgáltatni kíván és végül

pénzbeszedéseket

(inkasszót)

behajtani, az forduljon kizárólag:

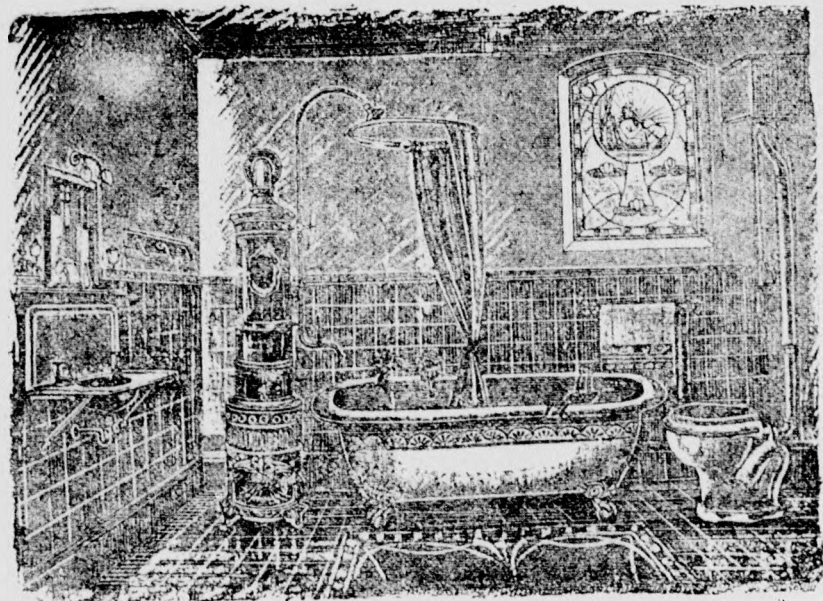
az Általános Forgalmi és Hiteltudósító intézet

törvényszéki legjegyzett céghez VII. kör, Battyhány-utca, a gőzfürdővel szemben, :: (Tulajdonos: Malusev Sándor) :: ahol mindennemű megrendelés és megbízás a legbiztosabban és legszigorubb titoktartás mellett eszközöltetik. 92-199

WEISZ JÁNOS ANTAL

villany-, gáz- és vízvezeték-felszerelési műhelye és üzlete

SZABADKÁN, Eötvös-utca, Csillag-ház.

Villanyfelszerelési cikkek.

Vízvezeték-, fürdő- és klozet-berendezések.

Költségvetés ingyen. Gyári árak.

18-59

Kereset bárki részére!

Házi munkások keresetnek gyors kötőgépeinken való kötésre. Távolság nem határoz, mi eladjuk a kötött munkát. 180-38

Thos. H. Whittick és Tsa

Prága, Franzens-Kai No 6-708.

A városi tűzoltó laktanyával szemben 446-30-23

SAROK TELEK

szabad kézből

ELADÓ.

Bővebb értesítést IV. kör, Juranics-utca 233. szám alatt.

Izzadás ellen**Láb-, kéz-, hónalj-**

Artalmatlan, gyorsan hat, feltűnő eredmény, büzt mulaszt, feldörzsölést megszüntet és megakadályoz, könnyű száraz járást biztosít.

Egy nagy tégely I kor. Egy kis tégely 60 fillér.

Reform-kenőcs.

Kapható: Ifj. Illés Antal gyógyszerárában Szabadkán. 416-44

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szabadkai Nyomda- és Hírlapkiadó-vállalat mint szövetkezet könyvnyoradójában.